

UDÁLOST MĚSÍCE

NAROZENINY NESLAVILA JEN REPUBLIKA

Letošní rok se Liberecký kraj věnoval oslavám 100. výročí založení naší republiky. Všechny odbory krajského úřadu připravily mnoho kulturních a společenských akcí. Nejen republika ale letos slavila narozeniny.

Paní Marie Jermanová z Hrádku nad Nisou je dokonce o rok a pár měsíců starší. Žije v Domově s pečovatelskou službou v Hrádku nad Nisou. Zařízení pro seniory poskytují starším lidem péči a služby, které už nemožnou vykonávat sami, chrání je a pomáhají jim aktivně se zapojit do každodenního života. Seniorům pomáhají i veřejné projekty typu Ježíškova vnučata, díky nimž mohou mít hezčí Vánoce. Zapojit se do nich může každý. Informace o projektu jsou k dispozici na www.jeziskovavnoucata.cz.

Ne všichni ale mají se starými lidmi dobré úmysly. Podle informací Krajského policejního ředitelství v Liberci případy trestné činnosti na nich páchané, i přes průběžně prováděnou prevenci, stále plní policejní statistiky. Senioři se v nich ve větší míře objevují jako oběti trestných činů, kdy se stávají snadným terčem různých podvodníků. Ti si bohužel starší osoby vybírají záměrně, a to pro jejich dobrosrdečnost, důvěřivost, ochotu pomoci, a mnohdy zneužijí i jejich bezbrannosti či fyzického handicapu.

Nejvíce ohroženi jsou senioři, kteří žijí sami. V touze po kontaktu či obyčejném rozhovoru přijímají podvodné nabídky podomních obchodníků. Nebo jim podvodník zavolá jménem rodinného příslušníka a žádá o poskytnutí finančních prostředků na pomoc pro něj. Policie proto vydává základní rady, jak se těmto nekalým aktivitám mohou senioři bránit: policie.cz/clanek/podvody-na-seniorech nebo policie.cz/clanek/krajske-reditelstvi-policie-lbk-zpravodajstvi-xxxx Nebezpečí hrozí seniorům i na internetu. Případů zneužití seniorské důvěřivosti v kyberprostoru bohužel neustále přibývá, jak se chránit se mohou dozvědět například na elearning.ecrime.cz/course/view.php?id=17. Liberecký kraj svými službami a spoluprací s různými subjekty pracuje se seniory a zlepšuje jejich životní podmínky v regionu. ←

Text: Květa Šírová

Foto: Marie Jermanová z Hrádku nad Nisou oslavila letos 101. narozeniny.

Foto: Zuzana Minstrová

NA KRAJI

HEJTMAN OCENIL VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI KRAJE

Osm osobností dostalo u příležitosti výročí Dne vzniku samostatného československého státu od hejtmána Libereckého kraje Martina Půty významné ocenění. Pocta v podobě Zlatého hejtmanského dukátu se uděluje mimořádným lidem, kteří se zasloužili o vynikající jméno Libereckého kraje doma i v zahraničí. Ocenění si v pondělí 29. října v Oblastní galerii Liberec převzali Alena Brádllová (za celoživotní přínos v oblasti hudby a výchovy mládeže), Roman Karpaš (za celoživotní přínos v oblasti literatury a grafiky), David Lukáš (za celoživotní přínos v oblasti vědy a výzkumu), Marcela Machotková (za celoživotní přínos v oblasti divadla a operního zpěvu), Ladislav Smejkal (za celoživotní přínos v oblasti šíření

Osm oceněných zleva: Toužimský, Smejkal, Šablatura, Lukáš, Machotková, Půta, Brádllová, Karpaš, Brádlle, Keller-Giger. Foto: Jaroslav Appeltauer.

povědomí o regionálních dějinách), Václav Toužimský (za celoživotní přínos v oblasti fotografické tvorby), Ludvík Šablatura (za celoživotní přínos v oblasti tělovýchovy a sportu) In memoriam byl oceněn poslední demokratický starosta Liberce Karl Kostka. Cenu za něj převzala Susanne Keller-Giger, autorka knihy o Karlu Kostkovi, která byla vydána letos v září. Letos nominovala veřejnost na udělení Pocty hejtmána celkem 24 kandidátů, finálních osm osobností vybrala odborná porota.

KOSTEL V HORNÍ ŘASNICI ZDOBÍ NOVÉ VITRÁŽE

Nové vitráže byly veřejnosti představeny v den výročí úmrtí Alžběty Durynské (17. 11.), uherské princezny, která byla již v roce 1235 papežem Řehořem IX. prohlášena za svatou. Kromě vitráže sv. Alžběty byla restaurována ještě vitráž Zvěstování Panně Marii, sv. Anna s Pannou Marií, nefigurální vitráž s barokním květinovým dekorem a replika okna s květinovým dekorem. Liberecký kraj letos přispěl na restaurování okenních vitráží v kostele Neposkvrněného početí Panny Marie v Horní Řasnici částkou 61 114 korun. Od Libereckého kraje obdržela Římskokatolická farnost Nové Město pod Smrkem, která je vlastníkem

mobiliáře kostela, ještě 96 000 korun na vytvoření replik dvou dřevěných soch andělů z hlavního oltáře.

ZMĚNA JÍZDNÍCH ŘÁDŮ OD 9. 12.

Od neděle 9. prosince platí nové jízdní řády autobusů i vlaků. V Libereckém kraji dojde k nejvýraznějším změnám na Českolipsku a k dílčím změnám ve všech dalších oblastech kraje. Přehled změn naleznete na www.iidol.cz/navrhovane-jizdni-rady.html. Aktuální jízdní řády naleznete na www.idos.cz.

TRADIČNÍ VÁNOČNÍ TRHY V MUZEU V ČESKÉ LÍPĚ

Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě chystá v prosinci již 29. ročník tradičních vánočních trhů, které se budou konat od 4. do 9. 12. Kromě prodeje výrobků se návštěvníci mohou těšit na ukázky řemesel, vystoupení žáků mateřských a základních škol a ZUŠ Česká Lípa, Mikulášskou nadílku a divadelní představení pro děti. Další akcí je Čekání na Ježíška dne 15. 12., kdy je připraven celodenní program s pohádkou a tvůrčími dílnami. Více informací na www.muzeumcl.cz.

ADVENTNÍ KONCERT NA ZÁMKU ZÁKUPY

Koncert s názvem „Poslán jest od Boha anděl...“ se uskuteční ve vytápěném koncertním sále císaře Josefa II. v přízemí státního zámku Zákupy dne 15. 12. Na programu jsou skladby světoznámých hudebních skladatelů G. F. Händela, J. S. Bacha, W. A. Mozarta či A. V. Michny z Otradovic. Po skončení koncertu se bude konat ještě krátká večerní prohlídka nově zpřístupněného bytu vrchního lesního rady z doby první republiky v prvním patře zámku.

PŘEDPRODEJ VSTUPENEK NA 14. BENEFIČNÍ PLES HEJTMANA ZAHÁJEN

Prodej vstupenek na již 14. hejtmanský ples bude zahájen v průběhu prosince. Výtěžek bude tradičně rozdělen mezi charitativní organizace působící v Libereckém kraji. Hejtmanský ples se koná v Krajské vědecké knihovně v Liberci v pátek 1. února od 20.00 hodin. K tanci a poslechu zahraje Big'O'Band Marka Otlá. Hlavním hostem večera je 4 Tet Jiřího Korna, chybět nebude bohatý raut, kulinařské speciality a další překvapení. Cena vstupenky je 1000 Kč. Rezervace a nákup jsou možné na Krajském úřadě Libereckého kraje (nejlépe po předchozí domluvě s Evou Jankovskou, 485 226 304, eva.jankovska@kraj-lbc.cz). ←

KRAJŠTÍ ZASTUPITELÉ K VĚCI

Zapojili byste se do projektu na pomoc osamělým seniorům? A proč?

PETR TULPA (SLK)

Zcela jistě ano. Protože pro člověka je nehorší zůstat na tomto světě sám. Cokoliv smysluplně pomůže tomu, aby se člověk necítil sám, je správné a je třeba tomu pomáhat. Osobně bych byl ochoten se podílet na některých třeba společenských akcích.

MARTINA TEPLÁ (ANO 2011)

Určitě ano. Pomáhat druhým je lidské, svou pomocí a někdy i pouhou přítomností někomu jinému uděláme radost či zpříjemníme den.

JAN KORYTÁŘ (ZPLK)

I letos se zapojím do projektu Ježíškova vnučata.

DAN RAMZER (ODS)

Do projektu pomoci seniorům jsme zapojeni aktivně již 10 let. Mnoho z nich bylo osamělých. Díky skutečnosti, že mnoho seniorů je naopak aktivních, povedlo se je propojit. Důležité je osamělé seniory najít a společně s nimi hledat jejich cestu zpátky do života, která je baví a dává jim smysl.

ROMANA ŽATECKÁ (ČSSD)

Osamělost seniorů je špatná vizitka společnosti, která ji dopustí. Proto takové projekty nejen vítám, ale také aktivně vymyslím a podporuji.

RADOVAN VÍCH (SPD-SPO)

Do projektu pomoci osamělým seniorům bych se samozřejmě zapojil, protože jich bude čím dále více. Pokud je nedostatek domovů pro seniory a pouze jeden hospic v rámci kraje, tak je to žalostně málo a tato pomoc se přímo sama nabízí.

MILOŠ TITA (KSČM)

Ano, bezesporu zapojil. Ale spíše nějakou formou podpory tohoto projektu. Nejen, že osamělých seniorů přibývá, ale vztah společnosti k nim se průběžně zhoršuje. A díky „propagačním akcím“ typu „Přemluv bábu...“, je značnou částí mladých senior vnímán jen jako „obtěžující problém“. ←

Další názory zastupitelů si můžete přečíst na liberecky-kraj.kraj-lbc.cz/zastupitelstvo

1 | Radim Pochop, ředitel Domova důchodců v Českém Dubu.
2 | Díky projektu Ježíškova vnučata si paní Vlasta, jedna z obyvatelk Domova důchodců Český Dub, splnila svůj sen – let balónem. Foto: Radim Pochop.

OSOBNOST KRAJE

RADIM POCHOP

Ředitel příspěvkové organizace Libereckého kraje Domova důchodců v Českém Dubu a předseda krajské pobočky Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR. Českodubský domov je registrovaným poskytovatelem dvou sociálních služeb – Domovy se zvláštním režimem a Domovy pro seniory. Poskytuje celoroční pobyt občanům v důchodovém věku.

Snažíte se pomáhat klientům a jejich rodinám překonat problémy spojené s vyšším věkem a horším zdravotním stavem, co je pro seniory a jejich rodiny nejtěžší?

Je těžké vyzdvihnout jedno téma. Ale domnívám se, že tím nejsložitějším je právě akceptování skutečností, že již není možné, aby člověk nadále pobýval ve svém bytě, domě. U svých blízkých. Je to enormní zátěž pro samotného klienta. Ten musí v pokročilém věku změnit místo pro svůj život, částečně přetrhá vazby na své okolí. Těžké je to i pro rodiny. U nich se často objevuje pocit provinění ze selhání. Snažíme se je uklidnit, že nedělají vůbec nic špatného, že je to logický krok pro zlepšení kvality života jejich rodičů, prarodičů. V určitých momentech, speciálně to platí pro lidi z Alzheimerovou chorobou, je další pobyt doma riskantní pro ně samotné i pro jejich okolí. Narušení vazeb na rodinu se snažíme bránit maximální otevřeností domova vůči okolí. Návštěvy mohou přicházet kdykoliv. Pokud je to možné, berou si rodiny své blízké domů, někdy na pár hodin, ale třeba i na celý víkend. O samotné péči

v domově jsem přesvědčen, že je na špičkové úrovni. V tomto směru se za poslední dvě desítky let udělalo mnoho. Máme k dispozici vybavení a pomůcky, o kterých se našim předchůdcům ani nesnilo. Ale základem jsou lidé – zaměstnanci. Jsem rád, že máme dobrý tým, který bere svoji práci i jako poslání.

Domov důchodců v Českém Dubu se v loňském roce zapojil do projektu Ježíškova vnučata. Jak konkrétně a myslíte si, že jsou takové projekty potřebné?

Konkrétně tento projekt považuji za skvělý. A to i vzhledem k tomu, že vedle materiálních přání se zaměřuje na plnění dáreků zážitkového charakteru. Konkrétně jedna z našich obyvatelk se tak mohla podívat do míst, kde prožila své mládí, a kde již desítky let nebyla. Další paní se proletěla balónem, jiná se podívala na koncert svého oblíbeného pěveckého souboru. Vnučata dokázala, že s naší společností to vůbec není tak špatné, jak se často říká a píše. Všechna přání, která jsme uplatnili, byla splněna. Je dobré, že projekt je již spuštěn i pro letošní Vánoce.

Jak snáší seniory vánoční čas? Necítí se osamělí?

Vánoce jsou speciální období v roce. Plné emocí. Každý by chtěl být se svoji rodinou. Bohužel u některých z našich obyvatel to s ohledem na jejich zdravotní stav není možné. Snažíme se, aby nebyli smutní. Připravujeme celou řadu kulturních akcí. Vyvrcholením vánočního programu je

každoroční slavnostní večere. Tu organizujeme vždy v poslední pátek před Štědrým dnem. Obyvatelé si na ní mají možnost přizvat své blízké, přijdou i zaměstnanci domova ve svém volnu. Na loňskou večerí jsme evidovali přes sto příbuzných a blízkých. Tím jsme se prakticky dostali na hranici možného, již nemáme víc míst pro návštěvy a i pro kuchyň je to zatěžkávací zkouška. Když ale vidíme spokojené obyvatele, jak jedí v kruhu rodinném, víme, že práce navíc stojí za to.

Senioři jsou ohroženou skupinou.

Jaká nebezpečí jim mohou hrozit a jak nejlépe by se proti nim měli bránit?

Myslím, že větším nástrahám jsou vystavení seniory, kteří žijí v osamění doma. Bohužel právě ti se stávají kořistí některých bezcharakterních jedinců. Téma tzv. šmejdů, kteří zneužívají dobrotu seniorů a prachšprostě je okrádají, je všeobecně známé. V domovech, jako je i ten náš, jsou lidé před tímto uchráněni. Toto nebezpečí jim opravdu nehrozí. Obecně platí, že právě vytváření všeobecně bezpečného prostředí je jedním z našich nejdůležitějších úkolů. Zvláště ti z našich klientů, u kterých je diagnostikována Alzheimerova choroba, potřebují zvýšenou péči ve smyslu zajištění jejich bezpečí. Musíme se postarat o doprovod, pokud chtějí jít na procházku. Mají problémy s orientací v prostoru a to i v místech, ve kterých se běžně pohybují. ←

Autorka rozhovoru: Květa Šírová

← | Ručně vyráběné perličkové vánoční ozdoby z Poniklé v Podkrkonoší.
↓ | Způsob a postupy výroby vánočních ozdob z dutých perliček se v Poniklé po sto let nezměnily.
Foto: Bohumil Jakoubě, Vladimíra Jakouběová.

KRAJEM

VÝROBA VÁNOČNÍCH OZDOB RAUTIS V PONIKLÉ

Když se řekne vánoční ozdoby z foukaných dutých perliček, každý si vybaví typické barevné hvězdičky z perliček různých velikostí a barev. Tradice jejich výroby je spojena s módou zdobení vánočního stromčeka v Evropě na konci 19. století. Tehdy si skláři v oblasti Jizerských hor a v Podkrkonoší, kteří podomácku vyráběli foukané perly pro bižuterní průmysl, začali sami pro sebe z drátků a zbytků foukaných perel vyrábět ozdoby, kterými si přizdobovali vánoční stromček. Obliba miniaturních perličkových kočárků, lokomotiv, hvězdiček či pavoučků rostla, a proto se velmi brzy ozdoby začaly vyrábět ve velkém. Ve 30. letech 20. století je firmy, zabývající se jejich produkcí, vyvážely do celého světa.

Je tomu tak i dnes díky firmě Rautis manželů Kulhavých v Poniklé, kterým se na počátku 21. století podařilo zachránit provoz manufaktury vyrábějící jako jediné na světě tyto tradiční ozdoby. Využívají stejné technologické postupy, kterými skláři podomácku vyráběli ozdoby před více jak sto lety. K původním vzorům, jejichž tvůrci vždy reagovali na prostředí, ve kterém žili a na předměty, které viděli kolem sebe, přibýly i některé nové. Vedle klasických vánočních

motivů hvězd a zvonečků jsou ve vzorníku Rautisu, který obsahuje téměř 20 tisíc typů vánočních ozdob i motivy andělů, autíček, letadel, panenek a mnoho dalších. V dílnách ponikelské manufaktury se stejně jako před více než sto lety vyrábí polotovary a vytváří vzory ozdob, které pak v chalupách v okolí z drátků a foukaných perel domácí dělníci montují. Hotové pak putují ke svým zákazníkům nejen u nás, ale i v zahraničí.

Firma Rautis a její majitelé navázali na tradici výroby perličkových ozdob a posouvají ji dál. Navíc jsou to hybatelé místního kulturního dění a převzali tak na sebe spoluzodpovědnost nejen za svou firmu a lidi, kteří v ní pracují, ale také za kvalitu života v Poniklé.

Tradice lidové výroby vánočních ozdob ze skleněných perliček, na kterou se specializuje firma Rautis v Poniklé, je od roku 2015 zapsána na Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Libereckého kraje a na Národním seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR zřízeném Ministerstvem kultury ČR. Nyní se možná dočká i zápisu do prestižního seznamu UNESCO. ←

Text: Květa Šírová

KRAJ. Příloha Libereckého kraje. Vychází 11× ročně.

Vydává Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2. IČ: 70891508. Ev. č.: MK ČR E 21924. Redakční radu tvoří nominovaní zástupci zastupitelských klubů Zastupitelstva LK a Krajského úřadu LK, předsedkyní je Květa Šírová. Redakce: media@kraj-lbc.cz, tel: +420 485 226 111.

Číslo 12/2018 vyšlo 3. prosince 2018, uzávěrka byla 15. listopadu 2018.

magazin.kraj-lbc.cz www.facebook.com/krajlk

Liberecký kraj